

Philip Norman

Paul McCartney

De biografie

Vertaald door Henny Corver, Pon Ruiter,
Annemie de Vries en Frits van der Waa

2016

UITGEVERIJ THOMAS RAP
AMSTERDAM

Al onze *Yesterdays*

Op 4 december 1965 traden de Beatles op in de City Hall in Newcastle-on-Tyne, in het kader van wat hun allerlaatste Britse tournee zou worden. Ik was toen tweeëntwintig en verslaggever bij de plaatselijke vestiging van *The Northern Echo*, een regionaal dagblad voor het noordoosten van Engeland. Ik was op pad gestuurd met de opdracht ‘Ga er maar heen en kijk of je ze te spreken kunt krijgen.’

Ik had er geen enkele fiducie in. De Beatles beheersten al ruim twee jaar de popmedia – en in toenemende mate de andere media. Wat kon ik daar vanuit mijn nederige en beperkte positie voor nieuwe inzichten aan toevoegen? En wat mijn kansen om ze ‘te spreken te krijgen’ betrof, de bewuste tournee was voorafgegaan door het verschijnen van hun nieuwe album *Rubber Soul*, hun tweede bioscoopshit *Help!*, hun historische optreden in het afgeladen Shea Stadium in New York en hun koninklijke onderscheiding. Ik had niet alleen concurrentie van de grote regionale dagbladen, maar ook van de landelijke kranten en zenders. En stel dat ik al bij ze in de buurt kon komen, zouden ze zo’n groentje van de *Northern Echo* dan überhaupt te woord staan?

Zoals zo’n beetje elke jonge vent op het westelijk halfmond droomde ik ervan om eens met een Beatle te ruilen. Je hoefde niet te vragen welke. Paul, een jaar ouder dan ik, was de knapste om te zien: John barstte van het charisma, maar was niet echt knap te noemen, George had een goeie kop, maar kerkhoftanden, en Ringo... tja. Als de puberale meisjeshysterie die hen overspoelde ergens een rationeel richtpunt had, dan was het die linkshandige bassist met de hertenogen in het tere gezicht, dat dankzij zijn baardschaduw nog net niet meisjesachtig was.

Paul was in zijn Beatles-tenue het toppunt van elegantie: de coltruien en button-down-shirts, het corduroy dat ooit tot de werkkleding van boerenknechts hoorde, de zwarte leren jasjes die in die tijd ongemakkelijke associaties met nazi’s opriepen, de lage laarsjes met elastiek die een halve eeuw eerder het schoeisel van edwardiaanse dandy’s vormden. Van alle vier leek hij ook het meest te genieten van de (veronderstelde) groeiende rijkdom

van de groep. Ik weet nog hoe ik knarsetandend van afgunst een roddel in de *New Musical Express* las: 'Besteld door Beatle Paul McCartney – Aston Martin DB5'.

Hij fungeerde al als hun pr-man voordat we wisten wat een pr-man was, met zijn charme, gemoedelijkheid, onberispelijke manieren en air van wat je alleen als verfijning kunt omschrijven. Hij wekte de indruk maatschappelijk te willen opklimmen, bijvoorbeeld door zijn relatie met de chique jonge actrice Jane Asher; tegelijkertijd voelde hij zich als geen ander thuis in het uitzinnige, zalen slopende, incontinente tumult van hun liveoptredens. Van een vriend van me die ze in Portsmouth had zien optreden, hoorde ik dat iemand bij hun eerste akkoorden een teddybeer naar het podium gooide. Paul raapte hem op, klemde hem in de kop van zijn basgitaar en liet hem daar het hele optreden zitten.

En nu stond ik op een decemberavond in de natte sneeuw bij de achteringang van de stadsgehoorzaal van Newcastle, op een kluitje met andere verslaggevers, onder anderen mijn vriend David Watts van de *Northern Dispatch*, de avondversie van de *Northern Echo*. Drie kwartier voor tijd stopte een zwarte Austin Princess, die door de sneeuwbuien vanuit Glasgow hierheen was gereden, voor onze neus en doemden de vier beroemdste kapsels ter wereld op. De enige die op ons reageerde was John, die ons een sarcastische groet toeriep. Ondanks de kou had hij geen jas aan, alleen een spijkerbroek en een wit t-shirt met opdruk, het eerste dat ik ooit had gezien. Wat er stond, kon ik niet lezen, maar ik had de indruk dat het ook iets sarcastisch was.

In die dagen van onschuld bestond de enige deurbeveiliging uit een portier van redelijk gevorderde leeftijd. Dave en ik smoesden ons probleemloos naar binnen en even later stonden we op de gang bij de – eveneens onbewaakte – kleedkamer van de Beatles. Er waren nog een paar persmensen tot hier doorgedrongen, maar niemand durfde aan te kloppen, laat staan ongevraagd naar binnen te gaan. Terwijl we daar besluiteloos stonden, waarschuwde een aanzwellend crescendo van gegil en gestamp uit de zaal dat onze kostbare interviewtijd aan het verstrijken was.

Op dat moment kwam Paul door de gang aanlopen, in een zwarte coltrui, net als op de hoes van *With The Beatles*, terwijl hij een pakje Juicy Fruit-kauwgom openmaakte. Net toen hij de kleedkamer binnen wilde gaan, zei Dave: 'Bekend gezicht', en toen Paul grijnzend bleef staan, zei ik snel: 'Mogen we je een paar vragen stellen?'

'Sure,' antwoordde hij met zijn Liverpoolse stem die zoveel hoger en

zachter was dan die van de anderen. Beduusd door deze onverwachte meevaller liepen we achter hem aan.

De kleedkamer bleek geen kleedkamer, maar een ruime lounge met groene leren banken en fauteuils en aan één kant openslaande deuren die op een blinde muur uitkeken. De Beatles hadden kennelijk biefstuk met frites en trifle toe gegeten; de borden werden net weggeruimd door een stel kordate serveersters in het zwart met een wit schortje. Er waren geen andere vrouwen bij, en er waren ook geen zichtbare sporen van drank of drugs. Het enige amusement bestond uit een tv met een aflevering van *De Wrekers*, waar alleen een bleke en stuurs kijkende George belangstelling voor had.

Ik raakte aan de praat met Ringo, die in een van de leren fauteuils zat, en even later streek John op een armleuning neer en haakte in. Beiden hadden inmiddels ook hun zwarte coltrui aangetrokken en waren buitengewoon aardig en ontspannen: ik kreeg het gevoel dat ik evenveel recht had om daar te zijn als de speciaal uit Londen overgekomen bobo van de *Melody Maker*. (Johns engelengeduld lijkt me des te knapper nu ik weet wat hij destijds allemaal aan zijn hoofd had.) George bleef verzonken in *De Wrekers* en Paul liep kauwend op zijn Juicy Fruit heen en weer, op zoek naar een van de Moody Blues, die ook die avond zouden optreden. 'Iemand de Moodies gezien?' vroeg hij aldoor. Ik herinner me dat ik naar zijn spijkerbroek keek en me afvroeg of het een gewoon model was of dat het extra verstevigde naden en klinknagels had om te voorkomen dat zijn broek hem door gretige handen van het lijf werd gescheurd.

Op een van de banken lag de Höfner-'viool'bas met zijn lange hals en Stradivariusvorm, die Pauls handelsmerk was geworden. Ik had zelf ooit gitaar gespeeld, in een bandje van niks op Wight, en vroeg Paul met een air van 'muzikanten onder elkaar' of zijn bas op het podium zwaar voelde. 'Nee, hij is heel licht,' zei hij. 'Hier, voel maar', en hij wierp me het instrument achteloos toe. Ik ben heel slecht in vangen, maar goddank lukte het me om de bas bij de draagband en de hals beet te grijpen. Heel even hield ik mijn vingers op dezelfde frets die Paul beroerde en sloeg ik met mijn duim dezelfde met staal omwonden snaren aan. Ik vroeg of vioolbassen duurder waren dan gewone. 'Nee, maar 52 guinea [nu zo'n 150 euro],' zei hij. 'Ik ben nogal een krent.'

De drie Beatles reageerden al even aardig toen ik een leeg blaadje in mijn blocnote opsloeg en een handtekening voor mijn jongere zusje vroeg. 'Ze vindt jou de leukste,' flapte ik eruit toen Paul zijn verrassend volwassen handtekening zette. 'Nou, dan zit ik geramd,' mompelde hij, 'als ze mij de leukste vindt.' Dat is nog eens een aardige afwijzing.

Zoals al hun interviewers had ik het idee dat ze meer een klik met mij hadden dan met alle andere journalisten. ‘Mag ik nog even blijven?’ vroeg ik Paul, en keek daarna John aan. ‘Sure,’ knikten ze allebei. Op dat moment kwam een graatmagere vent in een geel overhemd met pofmouwen binnen. Dat was hun roadie, Neil Aspinall, die voornamelijk tot taak had het journaal duidelijk te maken wat de charmante en aabare Fab Four zelf niet konden zeggen. Hij had waarschijnlijk een seintje gehad dat het bezoek te lang bleef plakken.

‘Tij daar,’ zei hij en gebaarde met zijn duim. ‘Wegwezen.’

‘Maar ze zeiden dat ik mocht blijven,’ stribelde ik tegen.

‘Nou, ik zeg dat je moet oprotten,’ snauwde hij en begon in een krant te bladeren alsof ik niet meer bestond.

Bij mijn afgang door de zijdeur troostte ik me met de gedachte dat ik tenminste een primeurtje had dat mijn rivalen niet hadden: Paul McCartney had me zijn vioolbas toegeworpen en zichzelf een krent genoemd.

De hele jaren zestig, de hele verdere eeuw trouwens, zouden onze wegen zich niet meer kruisen. Bij mijn latere werkgever, *The Sunday Times*, was de berichtgeving over de Beatles het exclusieve domein van mijn oudere collega's. Zodoende schreef ik met geen letter over Lennon en McCartneys bloeiende songwritingperiode nadat ze in 1966 gestopt waren met touren, met als hoogtepunt hun meesterwerk *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band* en sublieme Paul-nummers als ‘Penny Lane’, ‘Eleanor Rigby’ en ‘She's Leaving Home’. Anderen – vele anderen – zouden schrijven over de twee enerverende jaren na Brian Epsteins overlijden, toen Paul voor de buitenwereld de band leek te runnen. De jaren van hun verblijf in een ashram in de Himalaya, hun animatiefilm *Yellow Submarine*, hun *White Album*, hun *Magical Mystery Tour* en de lancering van platenlabel Apple, dat hoegenaamd niets had uit te staan met computers.

Al die tijd was ik een van de vele jongemannen voor wie Paul McCartneys leven een eindeloos paradijs leek, en die keer op keer een knauw kregen als hun vriendinnetjes wegsmolten bij zijn aanblik (vooral die scène in het filmpje bij ‘Fool on the Hill’, met die smachtende bruine ogen in close-up). Toen al waren er vermoedens dat de Beatles geen lang leven beschoren was; een besef dat hun leven als groep hun toch niet het opperste geluk had gebracht, en dat twijfels en onderlinge wrijvingen aan hen begonnen te knagen. Maar één Beatle leek toch de continuïteit te garanderen. George mocht de Indiase religie omarmd hebben en zijn gevoel voor humor zijn kwijtgeraakt, John had zijn aardige vrouw ingeruild voor een

Japanse performancekunstenares die hem in haar krankjorume projecten meesleepte, maar Paul bleef trouw aan zijn liefstallige Jane en aan zijn onberispelijke Beatle-kapsel, droeg hippe Carnaby Street-pakken, vertoonde zich bij West End-premières, signeerde en bleef altijd de vriendelijkheid zelve.

Maar met het einde van de sixties leek ook zijn ijzeren plichtsbesef eindelijk te tanen. Hij brak met Asher, die in alle opzichten zo volmaakt voor hem had geleken, en kreeg een relatie met een onbekende Amerikaanse fotografe, Linda Eastman. Bij hun totaal onverwachte huwelijk in 1969 waren de miljoenen treurende jonge vrouwen niet de enigen die zich bekocht voelden. Ook nuchtere jonge kerels zoals ik, die hem sinds 1963 op het schild hadden geheven, vroegen zich af wat hem in godsnaam bezielde.

Datzelfde jaar kreeg ik dan toch een opdracht voor een artikel over de Beatles voor een landelijk, zij het niet Brits, tijdschrift. Het Amerikaanse blad *Show* vroeg me om onderzoek te doen naar Apple, de gigantische bedragen die het opslokte en de aanhoudende geruchten dat de Beatles uit elkaar zouden gaan. Ik benaderde hun persvoorlichter, Derek Taylor, ervan uitgaand dat ik geen poot aan de grond zou krijgen omdat ik, behalve dat stukje in de *Northern Echo* jaren eerder, nooit over ze had geschreven. Mijn vrees bleek ongegrond. Taylor was vol lof over mijn artikelen in *The Sunday Times* over andere onderwerpen, met name over de krachtpatser Charles Atlas, en wilde me wel een accreditatie geven. Die zomer mocht ik een paar weken bivakkeren in het Londense hoofdkwartier van Apple op Savile Row 3, het monumentale pand dat de ultieme expressie van Pauls goede smaak leek.

Helaas was zijn goede smaak het enige wat daar nog van hem resteerde. John en Yoko zaten er bijna dagelijks, om vanuit het kantoor op de begane grond hun vredescampagne te organiseren; George en Ringo kwamen regelmatig langs. Maar Paul liet zich niet zien. Woedend en teleurgesteld dat John zomaar Allen Klein benoemd had tot manager van de Beatles, had hij, samen met Linda, Londen de rug toegekeerd en zich op zijn Schotse boerderij teruggetrokken om zijn eerste soloalbum op te nemen. Zonder dat ik het indertijd beseftte, zat ik op de eerste rang bij het uiteenvallen van de Beatles.

De sombere, katterige morning-after die we nog ietwat onwennig ‘de jaren zeventig’ noemden was een paar maanden ver toen ik gebeld werd door Tony Brainsby, een freelancejournalist die vooral bekendstond om zijn brallerigheid en zijn vuurrode haar. Brainsby fungeerde sinds kort als

woordvoerder voor de inmiddels solo opererende Paul McCartney. Die was een nieuwe band aan het oprichten die Wings zou gaan heten, en of ik zin had hem voor *The Sunday Times* te interviewen. Ik hoefde geen moment na te denken: mijn antwoord was nee. In die tijd, nog jaren daarna trouwens, waren de Beatles samen onnoemelijk veel belangrijker dan één van hen vieren. Het enige verhaal dat ertoe deed, was of ze weer bij elkaar zouden komen.

Voor *Sunday Times Magazine* zou ik nog tal van grote namen in de rock, country en blues interviewen – Mick Jagger, Bob Dylan, Eric Clapton, de Beach Boys, David Bowie, Bob Marley, Elton John, James Brown, Stevie Wonder, Johnny Cash, Rod Stewart, B.B. King, de Everly Brothers, Diana Ross, Little Richard, Fats Domino, Fleetwood Mac, Aretha Franklin, Bill Haley – maar een gesprek met Paul werd me nooit meer aangeboden, en ik hengelde er ook niet naar. Ik was net als de media beledigd dat hij een andere band begonnen was, met, het toppunt, Linda in plaats van John, en ging die onzalige onderneming niet aanmoedigen. Als allereerste rockrecensent van *The Times* (de krant) had ik ruimschoots gelegenheid hem te spreken bij perspresentaties van zijn vroege Wings-albums, maar om de een of andere reden deed ik dat niet. In 1973 moest ik schoorvoetend zijn triomf met *Band on the Run* erkennen, ook al leken sommige rijmteksten ('And the country Judge/ held a grudge...') tamelijk inferieur voor iemand die 'Penny Lane' op zijn naam had staan.

Voor het overige verwoordde ik de algemene mening dat Paul McCartney een gemakzuchtige lichtgewichtartiest was geworden, en beweevende het verlies van zijn Beatles-magie en zijn steeds sentimentelere liedjes en rare bevliegingen. Kort na het uitkomen van 'Mull of Kintyre' schreef ik een satirisch gedicht over hem in het *Sunday Times Magazine* met een achteraf tenenkrommend en smakeloos laatste couplet:

Oh, deified scouse with unmusical spouse
For the clichés and cloy you unload
To an anodyne tune may they bury you soon
In the middlemost midst of the road

(O verafgode Scouse met je toondove vrouw
en de kleffe clichés die je spuit
dat ze je een dezer dagen ten grave dragen
met een wee deuntje muzak tot besluit)

Tja, als je je eigen glazen ingooit, doe het dan goed.

In 1979 lag *The Sunday Times* vanwege een arbeidsgeschil een jaar plat: een mooi moment om aan een biografie van de Beatles te beginnen. Mijn collega's en vrienden vonden het tijdverspilling; wat er over hen geschreven was, moest inmiddels in de miljarden woorden lopen. Alles wat er over hen te zeggen viel, was al gezegd.

Ik benaderde de ex-Beatles voor interviews en kreeg van alle vier hetzelfde antwoord via hun respectievelijke persvoorlichters: ze richtten zich nu op hun solocarrière en hadden geen behoefte het verleden op te rakelen. Eigenlijk – al kenden we die term toen nog niet – verkeerden ze in een ontkenningsfase over wat hun in de jaren zestig was overkomen, een bij nader inzien eerder monstrueuze dan miraculeuze ervaring. De afwijzing die ik via Tony Brainsby van Paul McCartney kreeg, kan ook beïnvloed zijn geweest door dat ongelukkige poëem in *The Sunday Times*. Mijn contact met Brainsby werd steeds onvriendelijker, tot hij op een gegeven moment met een 'Philip, fuck off!' de hoorn op de haak gooide.

Eind november 1980 leverde ik mijn boek *Shout!* af bij de uitgever, twee weken voordat John in New York vermoord werd. Na vijf jaar afwezigheid uit de muziek had hij een nieuw album uitgebracht, *Double Fantasy*, en zat net in een periode van uitgebreide promotie-interviews. Ik had *Shout!* een open einde gegeven, voor een eventueel nawoord als hij met een interview zou instemmen.

Ik ben inderdaad in zijn woning in het Dakota Building geweest – maar op een andere manier dan ik had gehoopt. Toen mijn boek het daaropvolgende voorjaar uitkwam, werd ik uitgenodigd voor de televisieshow *Good Morning America*, die vanuit New York werd uitgezonden. In dat gesprek zei ik dat John naar mijn idee niet een kwart, maar driekwart van de Beatles was geweest. Yoko zag de uitzending en belde me bij ABC om te zeggen dat ze mijn woorden 'heel aardig' had gevonden. 'Misschien vind je het leuk om langs te komen om te zien waar we wonen,' voegde ze eraan toe.

En zo kwam het dat ik die middag in het Dakota een rondleiding kreeg door het gigantische spierwitte appartement op de zevende etage, waar John voor hun zoontje Sean had gezorgd terwijl Yoko hun zakelijke beslommeringen regelde. In haar kantoor op de begane grond, zittend op een soort faraotroon, vertelde Yoko me uitgebreid over Johns fobieën en onzekerheden en de verbittering die hij jegens zijn voormalige medebandleden koesterde, met name de andere helft van het grootste songwritersduo aller tijden. Zoals zo vaak gebeurt bij mensen wier grote liefde gestorven is, leek

iets van haar verloren partner in haar te zijn gevaren; terwijl Yoko praatte, was het alsof ik John hoorde. En elke keer als Paul ter sprake kwam, kreeg haar gezicht een ijzig soort strakheid. 'John zei altijd,' zei ze op een gegeven moment, 'dat niemand hem zo diep had gekwetst als Paul.'

Die woorden suggereerden een veel diepere emotionele band tussen John en Paul dan de wereld had vermoed – het had iets van een afgewezen geliefde – en natuurlijk verwerkte ik dat in mijn artikel over het bezoek. Nadat dat was verschenen, vertelde mijn toenmalige vriendin toen ik 's avonds thuiskwam: 'Paul heeft gebeld.' Ze zei dat hij wilde weten wat Yoko had bedoeld, en dat hij eerder ontdaan had geklonken dan boos. Net als bij John kreeg ik veel te laat een ingang, en ook op een heel andere manier dan ik had gedacht. Maar ik meende echt dat ik mijn laatste woord over de Beatles en hun tijdperk had geschreven, vandaar dat ik geen poging ondernam om zijn repliek op het Yoko-citaat te krijgen, en ik hoorde er verder niets meer over.

De voornaamste kritiek op *Shout!*, onder meer van songtekstschrijver Sir Tim Rice, was dat ik Lennon vergoddelijkte en bevooroordeeld was jegens McCartney. Mijn antwoord was dat ik niet 'anti-Paul' was, maar de echte mens achter het charmante, minzame uiterlijk had willen laten zien. Als ik heel eerlijk ben, was het misschien een vorm van omgekeerde idolatrie: na al die jaren dat ik ernaar hunkerde hem te zijn, had ik op de een of andere duistere manier behoefte hem terug te pakken. Mijn uitspraak dat John driekwart van de Beatles was geweest was bijvoorbeeld (zoals Tim Rice schreef) 'waanzin'. Paul zelf vond het een vreselijk boek, hoorde ik via via, en noemde het stevast *Shite*, schijt.

Uiteindelijk – *And in the end*, om het slotnummer van *Abbey Road* aan te halen – bewees Paul het ongelijk van al zijn critici. Wings bleek een even groot succes in de hitlijsten en op het podium als de Beatles waren geweest. Slim management en investeren in het oeuvre van andere artiesten (al bezat hij vreemd genoeg niet de rechten op zijn eigen grootste nummers) leverde hem een vermogen op dat vele malen groter was dan dat van zijn mede-Beatles of van wie dan ook in de muziekbranche: naar schatting een miljard pond. Stokoude geruchten over zijn gierigheid (had hij me in 1965 zelf niet verteld dat hij 'een krent' was?) werden weersproken door zijn frequente deelname aan liefdadigheidsconcerten, en met name door zijn oprichting van een academie voor uitvoerende kunsten voor aanstormende jonge zangers, musici en songwriters, op de plek van zijn oude school in Liverpool.

Zijn huwelijk met Linda, destijds als een rampzalige misstap gezien, bleek het gelukkigste en duurzaamste huwelijk in de pop. Ondanks zijn immense roem en rijkdom slaagden hij en Linda erin een redelijk normaal

leven te leiden en te voorkomen dat hun kinderen opgroeiden tot de verwende, verwaarloosde en verknipte ettertjes die kinderen van rocksterren vaak zijn. Ook al werd Linda niet echt in de armen gesloten, voornamelijk vanwege haar verbeterde vegetarisme en haar strijd voor dierenrechten, langzamerhand ontstond wel het besef dat ze de juiste vrouw was voor Paul, net zoals Yoko de juiste vrouw voor John was geweest.

Paul leek alles te hebben bereikt wat er maar te bereiken viel, niet alleen in de pop, maar in de hele kunstwereld: zijn klassieke oratorium is uitgevoerd in de kathedraal van Liverpool en heeft wereldwijd zijn plek gevonden in het symfonische repertoire; zijn schilderijen zijn in de Royal Academy tentoongesteld; zijn verzamelde gedichten zijn gebundeld en uitgegeven, wat leidde tot suggesties dat hij de gedoodverfde volgende Poet Laureate (Dichter des Vaderlands) was. In 1997 werd zijn strafblad wegens drugsbezit (waaronder een celstraf van negen dagen in Japan) weggepoetst zodat hij in de adelstand kon worden verheven voor zijn bijdrage aan de muziek. Hij had inderdaad, zoals *Rolling Stone* schreef, 'minder gedaan om zijn succes te versjteren dan welke andere rockster ook'.

En toen – hij was achter in de vijftig – liep zijn leven opeens uit de zo zorgvuldig geprepareerde rails. In 1998 overleed Linda na een lange strijd tegen borstkanker. Vier jaar later trouwde hij, tot overduidelijke consternatie van zijn kinderen, met goededoelen-fondsenwerver en voormalig model Heather Mills. Zes jaar daarna scheidden ze na een breed in de roddelpers uitgemeten vechtscheiding zoals zelfs de popwereld nog nooit had meegeemaakt. Voor het eerst was het prettig om niet Paul McCartney te zijn.

Sinds Yoko me in het Dakota had ontvangen, vlak na de dood van John, had ze me nog diverse keren een exclusief interview toegestaan. In 2003 trof ik haar in Parijs en zegde ze officieel haar medewerking toe aan wat de eerste grote, serieuze Lennon-biografie moest worden. Zelfs afgezien van mijn getroebleerde verleden met McCartney leek me de kans op enige input van hem nihil. Ondanks hun uiterlijke vertoon van solidariteit bleven zijn betrekkingen met Yoko ver onder het vriespunt, met name over de volgorde van de Lennon-McCartney-credits voor hun gezamenlijke nummers en Johns royaltyperscentage voor Pauls 'Yesterday'. Als Yoko met me was, zou hij automatisch tegen me zijn, dacht ik.

Toch leek het me wel zo netjes om hem via zijn toenmalige pr-man, Geoff Baker, te laten weten dat ik bezig was met een biografie van John en dat die op geen enkele manier 'anti-McCartney' zou zijn. Twee weken later ging de telefoon. Een bekende stem met licht Liverpoolse tongval zei: 'Hallo... met Paul.' Gelukkig miste ik het lef om 'Welke Paul?' te zeggen.

Mijn verblufte zwijgen ontlokte een licht gegrink aan de andere kant van de lijn. ‘Ja ja. Nooit gedacht dat ik nog ’s zou bellen, hè?’

Hij belde uit nieuwsgierigheid, zei hij, ‘om te zien wat die vent die kennelijk zo’n hekel aan me heeft voor iemand is’. Uiteindelijk praatten we een kwartier, maar het had niets van een gesprek tussen een auteur en de beroemdste popster op aarde. Ik koesterde geen enkele hoop dat hij een bijdrage zou willen leveren aan mijn Lennon-biografie, vandaar dat ik me onthield van het soort trucs waarmee journalisten sterren quotejes proberen te ontlokken. We praatten van man tot man, zonder ontzag, maar met stijgend wederzijds respect. Rock-megasterren hoeven niets vervelends of ongemakkelijks te doen als ze daar geen zin in hebben, maar toch had hij de moeite genomen me persoonlijk te bellen.

Toen ik zei dat ik niet verwachtte dat hij zich voor het Lennon-boek door me zou laten interviewen, ging hij niet overstag: ‘Anders lijkt het alsof ik je beloon voor het feit dat je lelijke dingen over me schrijft.’ Ik zei dat ik wel een aantal specifieke vragen had die alleen hij kon beantwoorden: was hij dan tenminste bereid dat per e-mail te doen?

‘Is goed.’

Zoals ik in 1965 backstage in Newcastle had ondervonden, betekent het ‘ja’ van een Beatle niet altijd ja, maar in dit geval wel. Ik mailde op gezette tijden mijn vragen naar zijn PA, Holly Dearden, en kreeg prompt zijn gedicteerde antwoord terug, variërend van een zinnetje tot een heel A4’tje.

Een aantal antwoorden verhelderden een aantal cruciale kwesties uit de begintijd van de Beatles. In hun tijd in Hamburg zou hij bijvoorbeeld als enige hebben gezien dat een stomdronken en stijf van de pillen staande John hun toenmalige bassist Stu Sutcliffe tegen zijn hoofd had geschopt, wat mogelijk had bijgedragen tot de hersenbloeding die Sutcliffe later fataal zou worden. Nee, daar stond hem niets van bij. Andere, minder sensationele punten bleken al even verhelderend. Was het waar, vroeg ik, dat toen ze samen nummers begonnen te schrijven, Paul op Johns rechtshandige gitaar kon spelen en vice versa? Als dat klopte, was het een perfecte metafoor voor de creatieve symbiose van twee zulke tegengestelde karakters, een symbiose die de een in staat stelde een nummer af te maken waarvan de ander het opzetje had gegeven.

Ja, kwam Pauls antwoord terug, dat klopte.

In juni 2012 zag ik Sir Paul, inmiddels zeventig jaar, samen optreden met drie andere ridders van de pop, Sir Elton John, Sir Cliff Richard en Sir Tom Jones, op het concert voor het zestigjarige regeringsjubileum van

koningin Elizabeth op Buckingham Palace. Hij droeg een donkerblauw militair jasje, een sobere versie van zijn Sergeant-Peppertenuue, en speelde als vanouds op zijn ‘niet dure’ Höfner vioolbas. Johns ‘Imagine’ mag wereldwijd de populairste seculiere psalm zijn, Pauls ‘Hey Jude’ heeft inmiddels de status van alternatief nationaal volkslied. Naar schatting een miljoen mensen hebben onder de reuzenschermen op de Mall en in de omringende parken ingehaakt met dat onverklaarbaar troostende ‘Na na na nana na na’, waarbij een flonkerend woud van aanstekervlammetjes en mobieltjes op de maat zwaaide. Twee maanden later, opnieuw in aanwezigheid van de koningin, vormde hij met ‘Hey Jude’ de finale van de openingsceremonie van de Olympische Spelen in Londen. Afgezien van het glinsterende dametje in de koninklijke loge was er geen stukje erfgoed waarmee Groot-Brittannië liever goede sier maakte.

Zoveel eerbewijzen en populariteit brengen met zich mee wat je de vloek van het verleden zou kunnen noemen. De Beatles zijn al langer uit elkaar dan John geleefd heeft; het Beatles-tijdperk beslaat maar een vijfde van McCartneys hele loopbaan. Al zijn latere solosuccessen kunnen de indruk niet wegnemen dat hij op zijn artistieke top was toen hij in de twintig was en John over zijn schouder meekeek. Er zal nooit meer een Paul McCartney-nummer komen dat ‘Yesterday’, ‘Penny Lane’ of zelfs ‘When I’m Sixty-Four’ kan evenaren.

Mindere epigonen van de songwritinghausse die Lennon en McCartney hebben ontketend mogen zich eventueel koesteren in de nagloed van hun oude hits, McCartney doet dat niet. Hoewel je zijn oeuvre het pop-equivalent van Shakespeares werken zou kunnen noemen, heeft hij nog steeds evenveel drang om zich te bewijzen als een aanstormende beginnening. Net als bij andere onverwoestbare monolieten van de rock – Mick Jagger, Elton John – werkt adoratie bij hem net als Chinees eten: je raakt nooit verzadigd. Toen hij me die dag belde, zei hij terloops dat hij ‘weer in Abbey Road platen aan het opnemen’ was. Op het moment dat ik dit schrijf, eind 2015, lijkt er voorlopig nog geen eind te komen aan de wereldtournee waarmee hij al vijftien jaar min of meer continu de aardbol over reist.

De tientallen boeken die over hem zijn verschenen, gaan bijna allemaal over zijn rol in de geschiedenis van de Beatles – wat hun publicist Derek Taylor terecht ‘hét liefdesverhaal van de twintigste eeuw’ noemde – en beschouwen de vier decennia daarna hooguit als iets om het verhaal af te ronden. Zijn eigen officiële biografie, *Many Years from Now*, geschreven door Barry Miles, volgt hetzelfde patroon; slechts zo’n twintig van de ruim

zeshonderd pagina's zijn gewijd aan zijn post-Beatles-tijd, en het boek eindigt in 1997, het jaar voor Linda's dood.

Er bestaat dus nog geen allesomvattende, doorwrochte biografie van het grootste nog levende icoon én de grootste non-conformist van de popmuziek. Tussen al die miljoenen regels die over hem zijn geschreven, tijdens en na de Beatles, blijft nog heel veel on gezegd en ongelezen. De op het oog meest toegankelijke en benaderbare van alle megacelebrity's is eigenlijk een van de meest enigmatische. Ondanks zijn ogenschijnlijke 'gewoonheid' en 'gebrek aan kapsones' heeft hij een muur van privacy om zich heen gebouwd die hooguit door Bob Dylan wordt geëvenaard. Heel af en toe zie je achter de altijd innemende Macca een glimp van iemand die, al zijn zegeningen en lauweren ten spijt, nog steeds gefrustreerd kan raken, zelfs onzeker kan zijn, en die heimelijk net zo kan piekeren en broeden als wij. Dat wordt echter grotendeels gemaskeerd door die jongensachtige lach en dat opgewekt geheven duimpje.

Eind 2012 mailde ik McCartney via zijn publicist Stuart Bell dat ik graag zijn biografie wilde schrijven, als tweede helft van een tweeluik met mijn boek *John Lennon: The Life*. Als hij niet rechtstreeks met me wilde praten – het leek me sterk dat hij zin had het hele Beatles-verhaal voor de zoveelste keer door te ploegen – misschien was hij dan bereid me stilzwijgend zijn fiat te geven, zodat ik mensen in zijn omgeving kon interviewen waar tot dan toe niemand toegang toe had gehad. Ik erkende dat ik vast de laatste was die hij als biograaf in gedachten had, maar zei ook dat ik hoopte dat ik met mijn boek over Lennon mijn onterechte kritiek in *Shout!* een beetje had goedgemaakt. Bell zou mijn vraag doorgeven, maar zei erbij dat het even kon duren voor ik antwoord kreeg, want McCartney tourde op dat moment door Amerika. Ja ja, dacht ik, van uitstel komt...

Een paar weken later kreeg ik een mailtje van hem terug, gedictieerd aan zijn PA:

Beste Philip,

Bedankt voor je mailtje. Ik geef met alle plezier mijn stilzwijgende toestemming, en je kunt je vragen aan Stuart Bell richten.

Succes,
Paul

De grootste verrassing in mijn hele loopbaan.